

ՏԱՍԾ-Ի ՀԱՂՈՐԴԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ՌՈՒՍԱՑ ՊՐԱՎՈՍԼԱՎ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ԱՎՏՈԿԵՅԱԼՈՒԹՅԱՆ (ԻՆՔՆՈՒՐՈՒՅՆՈՒԹՅԱՆ) 500-ԱՄՅԱԿԻ ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅԱՆ ԱՌԹԻՎ

ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ ՌՈՒՍԱՑ ՊՐԱՎՈՍԼԱՎ ԵԿԵՂԵՑՈՒ
ՀՈՐԵԼՑԱՆԱԿԱՆ ՏՈՆԱԿԱՏԱՐՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՆ ՄԱՍՆԱԿՑԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Ռուսաց Պրավոսլավ եկեղեցու ավտոկեֆալիայան (ինքնուրույնության) 500-ամյակի տոնակատարության կապակցությամբ Մոսկվայի և հոմայն Ռուսիո Պատրիարք Ալեքսի հրավերով սույն տարվա հուլիսի 3-ից մինչև հուլիսի 8-ը ժամանակամիջոցում Մոսկվա են ժամանել։—

Վրացական եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Պատրիարք-Կաթողիկոս Կալիստրատը, Ուրբնիայի միտրոպոլիտ Մելքիսեդեկը, Քուրայիս-Գայենաթի միտրոպոլիտ Եփրեմը, ավագ քահանաներ Ա. Սավլովը, Խ. Դեմիդա-րիանին և ուրիշներ։

Սերբիական եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Պատրիարք Գալորիիլը, Սկոպլեի միտրոպոլիտ Իոսիֆը, Բրանիչևի եպիսկոպոս Բենիամինը և ուրիշներ։

Ռումինական եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Պատրիարք Յուստինիանը, Կրայովի արքեպիսկոպոս Փիլմիլյանը, Կլուժի եպիսկոպոս Նիկոլայը, Բուզեուի եպիսկոպոս Անթիմը, Բուխարեստի համալսարանի աստվածաբանական ֆակուլտետի ռեկտոր ավագ քահանա Պ. Վենտիլեսկուն և ուրիշներ։

Բուլղարական եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Բուլղարիայի էկզարխ՝ Սոփիայի միտրոպոլիտ Ստեփանը, Պլովդիվի միտրոպոլիտ Կիրիլը, Սլիվենի միտրոպոլիտ Նիկողիմը, վարդապետ Մեֆդիլը, ավագ քահանա Վ. Եպիլևը և ուրիշներ։

Կոնստանտինոպուլի եկեղեցու ներկայացուցիչ — Կոնստանտինոպուլի (Տիեզերական) Պատրիարքի Եվրոպայի էկզարխ — Փիատորի միտրոպոլիտ Գերմանոսը։

Անտիոքի եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Լիբանանի միտրոպոլիտ Իյիան, Հոմսի միտ-

րոպոլիտ Ալեքսանդրը և վարդապետ Վասիլին։

Ալբանական եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Կորչայի եպիսկոպոս Պաիսին, քահանաներ Յանի Բիստոն, Լազար Կոպոմին և ուրիշներ։

Լեհական եկեղեցու ներկայացուցիչներ — Բելոստոկի և Բեսկու արքեպիսկոպոս Տիմոֆեյը, Բրեսլավի եպիսկոպոս Միխայիլը, ավագ երեց Ի. Կովալենկոն, քահանաներ Ե. Նաոմովը, Ա. Կալինովիչը։

Եկեղեցական տոնակատարություններին մասնակցելու համար Մոսկվա են ժամանել նաև Մոսկվայի Պատրիարքի արտասահմանյան ներկայացուցիչները։

Արևմտյան Եվրոպայի էկզարխ՝ միտրոպոլիտ Սերաֆիմը, վանահայր Դիոնիսին և ավագ քահանա Ա. Սերգենկոն։

Չեխոսլովակիայի էկզարխ՝ Պրագայի ու Չեխիայի արքեպիսկոպոս Ելեֆերիոս, ավագ քահանա Գ. Նովակը, վանահայր Մեֆոդիլը և էկզարխատի ղործերի կառավարիչ Բ. Չերկեսը։

Միջին Եվրոպայի էկզարխ՝ Վիեննայի արքեպիսկոպոս Սերգիոս և վարդապետ Արսենին։

ԱՄՆ-ի էկզարխ՝ Նյու-Յորքի արքեպիսկոպոս Մակարին և ավագ քահանա Ի. Դզվոնչիկը։

Բուլղարիայում ռուսական համայնքների կառավարիչ արքեպիսկոպոս Սերաֆիմը՝ Պանտելեյմոն վարդապետի հետ միասին։

Հարավսլավիայում ռուսական համայնքների կառավարիչ ավագ քահանա Ի. Սոկայը՝ ավագ քահանա Վ. Նեկյուլզովի հետ միասին։

Չինաստանում ռուսական հողիոր միասնալի ներկայացուցիչ վարդապետ Գալորիլը։

Հոլանդիայում ռուսական հոգևոր միասնա-

յի պետ վարդապետ Դիոնիսիոս և միաստիայի բարոտուղար վան Եպենհայզենը:

Ալեքսի Պատրիարքի հրավերով Մոսկվա է ժամանել նաև ամենայն հայոց Պատրիարք-Կաթողիկոս Գևորգ Զ-ը՝ Նախիջևանի եպիսկոպոս Կարապետի և այլ անձանց ուղեկցությամբ:

Մայրաքաղաքի օդանավակայանում և երկաթուղային կայարաններում ժամանողներին դիմավորել են Կրուտիցկիի և Կոլոմենսկիի

միտրոպոլիտ Նիկոլայը, Հենինգրադի և Նովոգորոդի միտրոպոլիտ Գրիգորին, Կիևի և Գալիցիայի միտրոպոլիտ Իոհաննիս, թեմական հովվապետները, ավագ երեց Ն. Կոլչիցկին և մայրաքաղաքի հոգևորականությունը:

ՍՍՌՄ Միևիստրների Սովետին կից ռուսաց պրավոսլավ եկեղեցու գործերի խորհրդի կողմից ժամանողներին դիմավորել են խորհրդի նախագահի տեղակալ Ս. Կ. Բելիշևը և խորհրդի անդամներ Գ. Տ. Ուտկինը ու Ի. Ի. Իվանովը:

ՌՈՒՄԻՆԱԿԱՆ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐԺ

Ռումինական պրավոսլավ եկեղեցու Պատրիարք Յուստինիանը Մոսկվա ժամանելուց հետևյալ հայտարարությունն արեց.—

Նորին Վեհափառություն Պատրիարք Ալեքսիի հրավերին պատասխանում եմ խորահույզ ուրախությամբ, մանավանդ, որ երկրորդ անգամ է ինձ մեծ բախտ վիճակվում այցի գալու մեր բարեկամ ու դրացի ՍՍՌՄ երկրի այնքան սիրելի հողը:

Մենք, գլխավորելով մեր պատվիրակությունը, որը բաղկացած է Փիոմիլիան արքեպիսկոպոսից, Կրայովայի Միտրոպոլիտից, Բուզեուի Եպիսկոպոս Անթիմից, Կլուժի Եպիսկոպոս Նիկոլայից, ավագ քահանա Պետր Վինտեբեսկուից, Հոգևոր ճեմարանի ռեկտորից, ավագ քահանա Սիմեոն Նյագայից և բժշկականության դոկտոր Օփիդիու Մարինայից, եկել ենք, որպեսզի մեր մասնակցությունը բերենք ռուսաց պրավոսլավ եկեղեցու

ՅՈՒՄՏԻՆԱՆԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

ավտոկեֆալության 500-ամյակի եկեղեցական տոնախմբություններին և մյուս պրավոսլավ եկեղեցիների Պետերի հետ միասին մասնակից լինենք այն խորհրդակցությանը, որը, հույսով եմ, բարեհաջող հետևանքներ կունենա մեր եկեղեցիների ու ժողովուրդների միջև սիրո, խաղաղության և եղբայրական միության ավետարանական պրավոսլավ ոգու ամրապնդման համար:

Միաժամանակ, դրա հետ միասին ես առանձնահատուկ երջանկություն եմ համարում ինձ համար ռուսաց եկեղեցուն և ողջ պրավոսլավ ռուս ժողովրդին հաղորդելու մեր ռումինական պրավոսլավ եկեղեցու ազդեցության օրհնությունը և մեր ժողովրդի սիրո ողջունը ու անկեղծ հարգանքները ՍՍՌՄ բարեկամական ժողովրդներին մեծ ղեկավարներին:

ԱՎՏՈԿԵՖԱԼ ՊՐԱՎՈՍԼԱՎ ԵԿԵՂԵՑՆԵՐԻ ՊԱՏՐԻԱՐԺՆԵՐԻ ԵՎ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑՈՒՅՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆԸ

Մեր թղթակիցը իրազեկ դարձավ, որ ավտոկեֆալ եկեղեցիների պատրիարքները և ներկայացուցիչները, որոնք մասնակցում էին եկեղեցական տոնախմբություններին ռուսաց պրավոսլավ եկեղեցու ավտոկեֆալության 500-ամյակի առթիվ, քննարկել են համուկեղեցական մի շարք հարցեր և ընդունել դրանց վերաբերմամբ համաձայնեցված որոշումներ:

Խորհրդակցության ընթացքում քննության առարկա են հանդիսացել հետևյալ հարցերը.

ա) Վատիկանը և պրավոսլավ եկեղեցին.

բ) էկոմենիկական շարժումը և պրավոսլավ եկեղեցին.

գ) Անգլիկան եկեղեցական քահանայապետություն մասին.

դ) Եկեղեցական օրացույցի մասին.

Առաջին հարցի առթիվ միաձայն բանաձև է ընդունվել, որով դատապարտվում է Վատիկանի գործոն դերը ընդ պատերազմի հը-

րահրման և ընդհանրապես համաշխարհային դեմոկրատիայի դեմ նրա մղած քաղաքական պայքարի գործում:

Հոռմի պապերը միշտ եղել են «այս աշխարհի» հզորների կողմը և ընթացիկ են ընդդեմ թուլության ու շահագործողների: Այսպես է և ներկայումս— Վատիկանի գործունեությունն ուղղված է ընդդեմ աշխատավորների շահերի: Վատիկանը— դա կենտրոնն է ժողովուրդների, հատկապես սլավոնական ժողովուրդների, շահերի դեմ ուղղված միջազգային խնդիրների. դա միջազգային ֆաշիզմի կենտրոնն է: Լա:

Բրյուք գրիստոնյաները, առանց ազգի ու դավանանքի խտրության, չեն կարող չխաղաղանել Վատիկանի այդ քաղաքականությունը, որպես հակաքրիստոնեական, հակադեմոկրատական և հակաազգային:

Բանաձևի մեջ ընդգծվում է, որ խորհրդակցությունը կտրուկ կերպով տարբերու-

Քյուն է դնում կաթոլիկ եկեղեցու քահանայապետության, Հուդի պապի գլխավորությամբ, և Վատիկանի հանցագործություններին անմեղսակից հավատացյալ կաթոլիկների մասսաների միջև:

Պրավոսլավ եկեղեցիների վերաբերմունքը այսպես կոչված էկոմենիկական (տիեզերական) շարժմանը հարցի առթիվ խորհրդակցությունը լրակատար միասնականությամբ ընդդեմ արտահայտվեց էկոմենիկական շարժման ժամանակավոր կենտրոն — Եկեղեցիների Համաշխարհային խորհրդի կողմից 1948 թվի օգոստոսին Ամստերդամ քաղաքում հրավիրվելիք առաջին Գլխավոր Ասամբլեային մասնակցելուն, քանի որ այդ շարժումը հետապնդում է, գլխավորապես, քաղաքական, հակադեմոկրատական, բայց ոչ եկեղեցական նպատակներ:

Միաժամանակ խորհրդակցությունը ընդունեց ճիշտում ամբողջ աշխարհի քրիստոնյաներին ուղղված, որով կոչ է արվում պայքարել հանուն խաղաղության և ընդդեմ պատերազմի հրձիգների:

Օրակարգի մնացած հարցերի նկատմամբ

նույնպես միասնական համաձայնեցուցիլ որոշումներ են ընդունվել:

Խորհրդակցության բոլոր որոշումները ստորագրել են:—

Մոսկվայի և համայն Ռուսիո Պատրիարք Ալեքսին,

Համայն Վրաստանի Պատրիարք-Կաթողիկոս Կալիստրատը,

Սերբիական Պատրիարք Գավրիլը,

Ռումինական Պատրիարք Յուստինիանը,

Բուլղարիայի Լկզարի՝ Սոփիայի միտրոպոլիտ Ստեփանը,

Ալեքսանդրիայի և Անտիոքի պրավոսլավ եկեղեցիների կողմից, պատրիարքներ Փրիստաֆորի և Ալեքսանդրի լիազորությամբ, Իմեսի միտրոպոլիտ Ալեքսանդրը,

Ալբանական պրավոսլավ եկեղեցու կողմից՝ Կորչայի եպիսկոպոս Պաիսին,

Լեհական պրավոսլավ եկեղեցու կողմից՝ Բելոստոկի և Բելսկու արքեպիսկոպոս Տիմոֆեյը,

Չեխոսլովակիայի պրավոսլավ եկեղեցու կողմից՝ Պրագայի և Չեխիայի արքեպիսկոպոս Ելենֆերիլը:

ԱՎՏՈԿԵՑԱԼ ՊՐԱՎՈՍԼԱՎ ԵԿԵՂԵՑՆԵՐԻ ՊԱՏՎԻՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ՄՈՍԿՎԱՑՈՒՄ ԳԼՃ-ԻՆՎԵՆՈՒ ԱՌԹԻՎ

Ռուսաց պրավոսլավ եկեղեցու ավտոկեֆալության 500-ամյակի առթիվ հուլիսի 8-ին սկսված եկեղեցական տոնակատարությունները ավարտվեցին հուլիսի 18-ին: Բացի այն պատվիրակություններից, որոնց ժամանման մասին հաղորդվել է հուլիսի 8-ին, հետագայում ժամանել է Հունական եկեղեցու պատվիրակությունը՝ Կավալայի միտրոպոլիտ Քրիզոստոմոսի գլխավորությամբ և Կոնստանտինոպոլսի եկեղեցուց լրացուցիչ ժամանել են Ռոդոսի միտրոպոլիտ Տիմոֆեյը ու ավագ երեց Կոնստանտին Մարոտայկիսիսը:

Հուլիսի 8-ին եկեղեցական տոնակատարությունների բացումը տեղի ունեցավ Բոգոլյվենսկու պատրիարքական տաճարում՝ աղոթքով, որին ներկա էին տոնակատարությունների առթիվ ժամանած բոլոր եկեղեցական պատվիրակությունները. դրանից հետո Սոկոլնիկի Վոսկրեսենսկու տաճարում կայացավ հանդիսավոր նիստը, որը բացվեց պատրիարք Ալեքսիի ներածական ճառով:

Ռուսական եկեղեցին ողջունեցին — Կոնստանտինոպոլսի պատրիարքի էկզարխ՝ Փրատիրի միտրոպոլիտ Գերմանոսը, Անտիոքի Լեզեցու անունից՝ Իմեսի միտրոպոլիտ Ալեքսանդրը, Վրաստանի պատրիարք-Կաթողիկոս Կալիստրատը, Սերբական պատ-

րիարք Գավրիլը, Ռումինական պատրիարք Յուստինիանը, Բուլղարական էկզարխ՝ Սոֆիայի միտրոպոլիտ Ստեփանը, Ալբանական եկեղեցու անունից՝ Կորչայի եպիսկոպոս Պաիսին, Լեհական եկեղեցու անունից՝ Բելոստոկի և Բելսկու արքեպիսկոպոս Տիմոֆեյը:

Ռուսական եկեղեցին ողջունեց նաև ամենայն հայոց պատրիարք-Կաթողիկոս Գևորգ Զ-ը:

ՍՍՌՄ կառավարության անունից ողջունի խոսքով հանդես եկավ ՍՍՌՄ Մինիստրների Սովետին կից ռուսաց պրավոսլավ եկեղեցու գործերի խորհրդի նախագահ Գ. Գ. Կարպովը:

Նիստին որոշում ընդունվեց ողջունի հեռագիր հղել Սովետական Կառավարության Ղեկավար Ի. Վ. Ստալինին:

Եկեղեցական պատվիրակությունները Մոսկվայում գտնվելու ժամանակամիջոցում մասնակցել են եկեղեցական արարողություններին, ինչպես պատրիարքական տաճարում, նույնպես և Մոսկվայի մյուս տաճարներում. նրանք դիտել են մետրոն, Թանգարանները, պատկերասրահները և ուղեւորություն են կատարել Մոսկվայի անվան ջրանցքով:

Ի պատիվ ժամանած պատվիրակություն-

ների Ալեքսի պատրիարքի կողմից հուլիսի 12-ին ճաշկերույթ է տրվել:

Հուլիսի 15-ին տեղի է ունեցել տոնակատարությունների առթիվ բոլոր ժամանածների ընդունելությունը հոգևորի նախագահ Գ. Գ. Կարպովի մոտ:

Հուլիսի 16-ին պատրիարքի կողմից բոլոր պատվիրակությունները հրավիրվել էին հոգևոր համերգի, որը տեղի ունեցավ Մոսկ-

վայի Պետական կոնսերվատորիայում:

Հուլիսի 18-ին տեղի ունեցավ հանդիսավոր մաղթանք Տրոիցե-Սերգիևյան մենաստանում և եկեղեցական տոնակատարությունների փակում:

Հուլիսի 19-ին և 20-ին պատվիրակությունները, ըստ իրենց արտահայտած ցանկության, մեկնեցին Լենինգրադ, Կիև, Թբիլիսի:

ՌՈՒՄԻԱԿԱՆ ՊՐԱՎՈՍԼԱՎ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՊԱՏՐԻԱՐԺ ՅՈՒՍԵԽԻԱՆԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆԸ

Ռուսաց պրավոսլավ եկեղեցու ավտոկեֆալության 500-ամյակի առթիվ նրա տոնակատարություններին ներկա գտնվելուց հետո Ռումինական եկեղեցու Պատրիարք Յուստինիանը Մոսկվայից մեկնելուց առաջ ՏԱՍՍ-ի թղթակցին հանձնեց հետևյալ հայտարարությունը. —

«Թողնելով Մոսկվան, մենք առաջին հերթին մեր խանդավառությամբ լի մտքերն ուղղում ենք Մեծ Ստալինին և նրա չորսանավոր աշխատակիցներին, նրանց վիթխարի գործունեությունը վերականգնման բնագավառում հաջողությամբ զարգանում է հանուն Սովետական Միության ժողովուրդների դաստիարակություն, առողջության, լավագույն կյանքի ու երջանկության: Մոսկվայում մեր գտնվելու 15 օրվա ընթացքում, ինչպես և այն 15 օրերին, որոնց ընթացքում մենք այցելեցինք Միության ղանազան մարզերն ու քաղաքները, մենք համոզվեցինք, որ սովետական ժողովուրդների ղեկավարների ամբողջ հոգսը ուղղված է երկրի աշխատավորների բարձր կենսամակարդակի ստեղծման ու ապահովման կողմը:

Մենք մեր երկիրն ենք վերադառնում հիա-

ցած սովետական ժողովուրդների ստեղծագործ աշխատանքի վերելքով, լի հոգևոր նրվերներով, որ ստացանք պրավոսլավ եկեղեցու պետի հետ ունեցած տեսակցությունից և Սովետական Միության ողջ հոգևոր դասից ու հավատացյալ ժողովրդից, որը ռզմովում է դավանանքի լիակատար ազատությամբ:

Նորին Սրբազնազույն Պատրիարք Ալեքսին և ուսաց պրավոսլավ եկեղեցու բոլոր ղեկավարները վայելում են հավատացյալ ժողովրդի սերը և նրկրի Կառավարության հարգանքը:

Այն սիրայիրության ու սիրո հանդեպ, որով շրջապատել էին մեզ հոգևոր դասն ու հավատացյալ ժողովուրդը, և անձամբ մեր ու ռումինական պրավոսլավ եկեղեցու պատվիրակության անդամների նկատմամբ տածված ուշադրության հանդեպ, մենք իորապես ղգացված ենք և մեր գոհունակությունն արտահայտելով հավաստիացնում ենք նրանց մեր եղբայրական սիրո, մեր անկեղծ բարեկամության, ինչպես և երիտասարդ Ռումինական ժողովրդական Ռեսպուբլիկայի հավատացյալ ժողովրդի անկեղծ բարեկամության առկայության նկատմամբ:

ՅՈՒՍԵԽԻԱՆ, ՊԱՏՐԻԱՐԺ Ռ. Ժ. Ռ.

Մոսկվա, 3 օգոստոս 1948 թ.

